

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyně JUDr. Janou Kábrtovou ve věci žalobkyně **Z. B.**, nar. X, bytem X, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí se sídlem v Praze 2**, Na Poříčním právu 1, o příspěvek na péči, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2015, čj. MPSV-UM/6596/15/9S-KHK, **t a k t o :**

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2015, čj. MPSV-UM/6596/15/9S-KHK a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Hradci Králové, kontaktní pracoviště Trutnov ze dne 30. 3. 2015, čj. 24277/2015/TRU se z r u š u j í a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se domáhala včasnou žalobou zrušení rozhodnutí, vydaných orgánem I. a II. stupně ve věci příspěvku na péči, jehož oprávněnost pobírání byla kontrolována z moci úřední poté, co skončila platnost posouzení stupně její závislosti ke dni 2. 1. 2015. Žalobkyně uváděla, že s rozhodnutími ve věci nesouhlasí, neboť je považuje za nezákonná a byla jimi zkrácena na svých právech. Podle jejího názoru jsou obě rozhodnutí založena na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci, její stupeň závislosti odpovídá III. stupni (těžká závislost), od r. 2012, kdy byla posouzena poprvé, se její zdravotní stav prakticky nezměnil, je naopak spíše horší, má za to, že není schopna zvládat ani minimálně základní životní potřeby: mobility, komunikace a stravování. Domnívá se, že s dřívějšími posudky se nelze vypořádat

pouhým konstatováním posudkového omylu, posouzení PK považuje za sociálně necitlivé. PK ji vůbec neviděla, dospěla však k závěru, že se žalobkyně může normálně pohybovat (není na invalidním vozíku), že nemá problémy s komunikací, i když její ošetřující lékař poukázal na to, že nepíše ani nečte, i na další neschopnosti. Navrhuje popř. vypracování znaleckého posudku ve své věci a zrušení napadených rozhodnutí žalovaného, náhradu nákladů řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 12. 10. 2015 uvedl, že v prvním řízení posudkový lékař OSSZ konstatoval nezvládnutí čtyř základních životních potřeb, a to oblékání a obouvání, tělesné hygieny, péče o zdraví a péče o domácnost, s trvalou platností, na základě závěrů posudku byl snížen příspěvek na péči z II. stupně závislosti na I. stupeň. V odvolacím řízení pak došlo k posouzení zvládání základních životních potřeb žalobkyně posudkovou komisí MPSV ve složení posudkového lékaře a neurologa, posuzována a zohledněna byla veškerá zdravotní dokumentace, správní spis včetně sociálního šetření, posudkový spis OSSZ a lékařské nálezy, předložené žalobkyní. PK se podrobně zabývala zvládáním potřeb namítaných žalobkyní jako nezvládaných, žalobkyně k těmto potřebám neuvedla v odvolání žádné další podrobnosti s výjimkou toho, že nečte ani nepíše a odkazovala na předchozí hodnocení zvládání potřeb, kdy jí byly uznány, její stav se nezměnil. K potřebě mobility žalovaný uvádí, že žalobkyně zvládá změny poloh, pohyb chůzí krok za krokem, chůze po schodech s oporou, použití dopravních prostředků. Po prodělané cévní mozkové příhodě v r. 2011 má žalobkyně lehké postižení pravých končetin (hodnocena funkčnost – Rankin II) s centrální poruchou chůze, není odkázána na invalidní vozík a pohybuje se bez kompenzačních pomůcek (přidrží se). Zvládání mobility v tomto rozsahu, kdy zvládá všechny úkony v rámci mobility posuzované, je přijatelným standardem ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. K potřebě komunikace žalovaný uvádí, že v rámci této potřeby se hodnotí zejména postižení smyslová, postižená tělesná, zejména na horních končetinách, porucha řeči či postižení duševní. Žalobkyně je schopna se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu porozumět a porozumět srozumitelnou řečí, psanou zprávou, rozumět běžně užívaným symbolům a používat běžné komunikační prostředky. Pravá horní končetina není ochrnutá, žalobkyně je tedy schopna ji k psaní zpráv použít v přijatelném standardu, z lékařských zpráv pak neplyne omezení psaní či čtení, žalobkyně nemá postižení zraku, jemné motoriky ani intelektu a není tedy zdravotní důvod, proč by tyto aktivity neměla zvládnout. Potřeba stravování pak je hodnocena jako zvládaná, k neschopnosti tohoto zvládání může vést anatomická či funkční ztráta obou horních končetin či těžké mentální postižení, což není případ žalobkyně, pokud je její chůze nejistá, může využít běžně dostupných kompenzačních pomůcek, např. servírovacího vozíku. Lehké omezení funkce pravé horní končetiny není důvodem pro nezvládání porcování stravy, zvládání potřeby stravování v uvedeném rozsahu je přijatelným standardem. Při předchozím posouzení byla tato potřeba uznána, komunikace a mobilita však nikoliv. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Soud se souhlasem účastníků řízení rozhodl ve věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2001 Sb., soudní řád správní – s.ř.s.), důkazy, obsažené ve spisu, pak hodnotil jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - s.ř.s.), a dospěl k závěru, že žaloba byla důvodná.

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění, upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci. Podmínky nároku na příspěvek na péči vycházejí z ust. § 7, kde je uvedeno, že příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby a nárok na něj mají osoby, uvedené v § 4 odst. 1, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jim tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče uvedený v § 83, nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb...

Dle § 8 odst. 2 cit. zákona se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout tři nebo čtyři základní životní potřeby,
- b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout pět nebo šest základních životních potřeb,
- c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout sedm nebo osm základních životních potřeb,
- d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

Z ust. § 9 odst. 1 písm. a), c) a d) zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění pak plyne, že při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládnout základní životní potřeby mobility, komunikace a stravování. Z odst. 4 plyne, že při hodnocení schopností zvládnout základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládnout základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Odst. 5 tohoto předpisu upravuje uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě tak, že musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládnout základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

Bližší vymezení schopností zvládnout základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení pak stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb. v platném znění. Schopnost osoby zvládnout základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce. V § 1 je dále uvedeno, že schopnost osoby zvládnout základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby, při hodnocení zvládnout základní životní potřeby se hodnotí tělesné struktury, tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky a

funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností. Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Ustanovení § 2a cit. vyhlášky pak upravuje řečené v tom smyslu, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Příloha č. 1 předpisu upravuje vymezení schopností zvládat základní životní potřeby

- a) mobility – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových,
- c) komunikace – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky,
- d) stravování – kdy za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

Krajský soud konstatoval ze správního spisu, že pro potřebu současného posouzení zdravotního stavu žalobkyně a její situace v rozsahu potřebné pomoci a péče proběhlo dne 27. 11. 2014 sociální šetření, uvádějící, že žalobkyně má po prodělané mrtvici v r. 2011 špatně pohyblivou pravou polovinu těla, pohybuje se bez kompenzačních pomůcek, při chůzi po bytě se přidržuje nábytku, chůze je pomalá, cupitavá. Stěžuje si na motání hlavy, špatnou stabilitu, ven nechodí vůbec, za své postižení se stydí, má pocit, že se na ni všichni dívají. Na lékařská vyšetření jezdí v doprovodu dcery sanitou, chůzi po schodech zvládne s oporou dcery a přidržením se zábradlí. Na lůžko si sama lehne, vstane. Ve stoje nevydrží, vsedě ano, cítí se zesláblá, bez fyzické síly. Pravá HK je špatně pohyblivá, není schopna přenášet předměty, neboť LHK se přidržuje nábytku. V době šetření byla žalobkyně plně orientována místem, časem, osobou. Zrak zhoršený, na čtení používá brýle, sluch je přiměřený věku. Na otázky odpovídala adekvátně, dcera uvádí, že jsou dny, kdy odpovídá zmateně. Zvládá ústní komunikaci, písemná činí potíže, je pravák a pravou polovinu těla má hůře pohyblivou, pravou HK zesláblou. Potřebuje pomoc při zapínání oděvu, zavazování tkaniček. Celodenní stravu připravuje dcera, kvůli špatné pohyblivosti pravé poloviny těla a častému motání hlavy, způsobujícímu občasné pády, by žalobkyně toto sama nezvládla. Nezvládne ani ohřev a podávání stravy, talíř by nepřenesla. Dcera vše připraví ke stolku, kde se sama nají lžící. Dále jsou pak popsány úkony, jejichž zvládnání však žalobkyně nesporně, či úkony, které byly

příznány jako nezvládnuté samostatně. Dne 25. 2. 2015 byl lékařkou OSSZ Trutnov vypracován posudek o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby pro účely příspěvku na péči. Posudek konstatuje základní diagnostická postižení žalobkyně, konstatuje, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stav po iCMP v r. 2011, dle dokumentace subakutní léze v povodí AICA dx. Jednalo se o lehký bulbární sy a lehkou pravostrannou hemiparézu, v anamnéze lehký Parkinsonský syndrom. Chodí bez pomůcek, občas vertigo. Jistě by ušla s pomůckami a s přestávkami 200 m. Její DNZS postihuje schopnost tělesné hygieny, oblékání a obouvání (částečně), péče o zdraví a péče o domácnost, odpovídá I. stupni závislosti. Dále se uvádí, že posudkové hodnocení je v souladu s výsledkem sociálního šetření. Jsou konstatovány 4 základní životní potřeby nezvládané samostatně a výrok o existenci I. stupně závislosti žalobkyně na pomoci jiné fyzické osoby. Z posudku PK MPSV ČR v Hradci Králové ze dne 3. 6. 2015 pak plyne, že podkladem pro jeho vypracování byl posudkový spis OSSZ Trutnov, spis žalovaného, nález zaslaný žalobkyní – MUDr. S. Trutnov z 31. 3. 2015 a výše cit. sociální šetření. Z nálezu ošetřujícího lékaře mj. plyne, že žalobkyně je odkázána na celodenní péči dcery, doporučen psychický i fyzický klid, není schopna si nic sama udělat, nespolupracuje,V posudku se pak nachází popis výše uvedených tří základních životních potřeb, o nichž žalobkyně tvrdí, že nezvládá, diagnostický souhrn obtíží žalobkyně, následuje vyjádření o tom, že chybí těžké postižení hybnosti končetin ve smyslu jejich ochrnutí, těžké omezení rozsahu hybnosti nosných kloubů, ztráta dolních končetin, závažné postižení zraku stupně praktické nevidomosti či sluchu praktické nedoslýchavosti, psychický stav je přiměřený věku.

Po pečlivém přezkoumání věci dospěl krajský soud k závěru, že věci žalobkyně, přesto, že její námitky nejsou šířeji konkrétně rozvedeny, je potřebné se pro pregnantní stanovení stupně její závislosti na pomoci druhé fyzické osoby podrobněji zabývat. Předně krajský soud konstatoval, že v úvahu zcela zřejmě nepřichází III. stupeň závislosti žalobkyně na nutné dopomoci druhé fyzické osoby, neboť je jí přiznán I. stupeň, a to pro nezvládání čtyř základních životních potřeb – oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, péče o domácnost. Vzhledem k tomu, že soud neshledal závažnější pochybnosti o zvládání potřeby komunikace žalobkyně v běžném životě v duchu výše cit. právního předpisu, neboť ve spise se nachází jí podepsané listiny, se čtením zřejmě nemá větší potíže, neboť netrpí žádnou závažnou poruchou zraku, ani nic takového nenamítala, je soud přesvědčen, že spornými mohou být pouze dvě životní potřeby, a to mobilita a stravování. S ohledem na možných 6 nezvládaných základních životních potřeb se tak u žalobkyně může jednat případně pouze o II. stupeň závislosti. Soud k tomuto závěru dospěl po seznámení se se všemi podklady, které mu byly k přezkoumání věci předloženy. Z nich zcela jasně plyne, že žalobkyně potřebuje dopomoc druhé osoby minimálně při chůzi do schodů a ze schodů. Tuto skutečnost zapsala sociální pracovnice při sociálním šetření na místě samém, soud sice nemá lékařskou odbornost, nicméně s ohledem na dgn. centrální poruchy chůze, se zápisem o tom, že u žalobkyně dochází po chvíli k třesu dolních končetin a chůzi po schodech by sama nezvládla má o závěru PK, který byl učiněn bez zhlédnutí skutečného stavu žalobkyně, vážné pochybnosti. Pokud se pak jedná o životní potřebu stravování, je potřebné vidět, že v zápisu o sociálním šetření je uvedeno mj., že PHK je nefunkční, nemá v ní cit, nic neudrží, předměty není schopna přenášet. Je tak zcela pochybné, zda žalobkyně je samostatně bez pomoci schopna jako pravák řádně naporcovat stravu a tuto si připravit k snědení, ať již kamkoliv, byť by se jednalo o servírovací stůl. Pokud je

k dispozici takovýto zápis ze sociálního šetření, je, dle přesvědčení soudu, nutné, aby PK, pokud hodlá těžit pouze ze zdravotní dokumentace, závěry sociálního šetření důsledně zpochybnila. V daném případě však soud takovou argumentaci nenašel, je naopak přesvědčen, že z pouhé zapsané diagnózy pro učinění závěru, který reálný zápis vyvrací, nelze vycházet. Obě soudem popsané skutečnosti je tak, dle přesvědčení soudu, nutné došetřit takovým způsobem, aby o učiněném závěru nemohly být žádné pochybnosti. Vzhledem k uvedeným skutečnostem nemohl proto v přezkumném řízení soudním dospět soud k jinému závěru, než že v daném případě byl shledán důvod pro zrušení žalobou napadených rozhodnutí, neboť tato nebyla shledána v souladu se zákonem o sociálních službách, s prováděcí vyhláškou, a konečně i se zněním § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žaloba žalobkyně je tedy důvodná a krajský soud proto, v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s., napadená rozhodnutí žalovaného zrušil, věc dle odst. 4 téhož ustanovení vrací k dalšímu řízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když ve věci úspěšná žalobkyně žádné náklady řízení nevyčísila.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 20. září 2016

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně